

SOBĚSTO

věnováno H. P. Lovecraftovi

Pamatuji si každý okamžik svého života (vlastně si spíše nepamatuji, že bych nějaký nepamatoval).

Nevím, zda to byl dlouhý život, protože ho nemohu měřit s jiným životem a nevím ani, jestli byl šťastný, neboť jsem nikdy nezažil nic příjemnějšího ani ohavnějšího než marné bloudění Městem; bloudění vodorovné, svislé i příčné.

Město...

Má tvar dokonalého kruhu o obvodu přibližně miliónu kroků.

Ohraničuje jej nestvůrný Okružní bulvár, o kterém jsem si dlouho myslel, že je nekonečně dlouhou a přímou ulicí, dokud jsem jednou na jeho dlažbu nepoložil vyražený zub a po únavném putování jsem se nevrátil k zubu z opačné strany. Byla to tak dlouhá cesta, že jsem si nemohl vzpomenout, proč tam můj zub vlastně leží.

Kolem Okružního bulváru ční vysoký a neproniknutelný živý plot.

Z Okružního bulváru odbočují tři ulice, ne však přímo, ale ve vzájemně zavínutých spirálách, které se

dříve, nežli se spojí na náměstí ve středu Města, devět-krát zatočí.

Všechny domy Města se skládají z tisíců totožných pokojíků.

V každém stojí pohodlné, trochu vyrudlé sofa. Když si na něj lehnu, pera v matraci zaskřípějí tesknou a důvěrně známou melodií.

Psací stůl se šesti prázdnými a zamčenými zásuvkami. V sedmé, odemčené, vždy leží nedopsaný dopis:

Milovaný,

má láska k tobě je tak horoucí, že mi zabraňuje milovat tě. Když jsme se milovali, byl jsi přespříliš skutečný, tak blízký, že jsem tě nemohla spatřit. Zato v náručí jiných mužů si představuji namísto nich tebe a jsem šťastná. Tobě však jiné nestrpím, buď mi věrný! Tv...

Na zdi visí zarámovaná mapa Města vedle portrétu krásné tmavovlasé ženy se zelenýma očima a lícními kostmi vysedlými, jako by jí pod kůží skákali dva žraloci.

Pod stolem stojí žertovná sklenička, která vypadá, jako by byla plná červeného vína, ve skutečnosti je však tekutina uzavřena mezi dvojité stěny. Na sklence září skvrna od rtěnky, otisk nelidských rtů se třemi rty spojenými do trojúhelníku.

Na dveřích visí lesklý klíč bez zoubků.

Uprostřed Města, na náměstí, stojí vysoká věž, jejíž vrchol mizí v mracích.

Věž obklopují tři fontány, první chrlí osvěžující vodu, druhá palčivou páru a třetí je zamrzlá.

V patě věže jsou troje dveře: černé, bílé a červené.

Vydáte-li se černými dveřmi, stoupáte po točitých schodech, projdete proskleným okrouhlým sálem, vprostřed něhož září strašlivě pronikavá lampa, a po dalších schodech k zamčené mříži. Mříž je vykována z měděných pásků, umně propletených tak, že znázorňují veliký strom, který větvemi hněte z hlíny lidskou postavu. Pod zobrazením stojí nápis:

*ČLOVĚKA STVOŘILY ROSTLINY, ABY S NÍM
VYMĚŇOVALY VDECH ZA VÝDECH A NAOPAK.*

Mříž lze odemknout klíčem bez zoubků.

Další schody ústí bílými dveřmi zpět na náměstí. Podobně vstoupím-li bílými dveřmi, sestupují schody stejnou cestou a vyvedou mne zase z černých. Cesta se nikde nevětví.

Nijak nemohu zjistit, zda je Město jedinečné, schodiště spojuje černé dveře s bílými v povlnném oblouku a přitažlivost se cestou nepostřehnutelně obrací, nebo zda schodiště vede svise od jednoho totožného Města k dalšímu nad ním.

Nechal jsem mnohokrát přede dveřmi ležet osvědčený zub, prošel věž a zub tam ležel stále.

To znamená, že Město je skutečně jediné, nebo že v každém z nekonečných vrstev Měst žiji opět já a znám všude totéž.

Červené dveře věže skrývají místnůstku plnou složitých přístrojů. Na podlaze leží kovový kruh a sedm plátů, rozevřených kolem kruhu jako květ lotosu.

Stoupnu-li na kruh, pláty se kolem uzavřou a obemknou mne jako druhá kůže, do úst a do nosu mi vklouznou trubice přivádějící vzduch, vodu a potravu, na oči se přitisknou dvě kovové koule. Koule se rozsvítí a vidím jimi jako vlastníma očima, mohu se i dívat do stran nebo šilhat. Celé zařízení dává dokonalý pocit skutečnosti, věčná škoda, že je od té skutečné skutečnosti k nerozeznání. Mohu zase jen chodit po tomtéž Městě, (kruh mi zřejmě ubíhá pod nohama), pokud na něco sáhnu, umělá kůže mi stiskem zprostředkuje věrný pocit dotyku.

Klam je tak dokonalý, že v něm mohu dokonce opět vstoupit do stejného stroje, v jakém právě stojím, a iluzi zmnožit.

Nevím jen, čím se zařízení vypíná.

Nepamatuji si, jak dlouho tu jsem, nepamatuji se na nic jiného než na neměnné Město. Narodil jsem se? Zemřu? Bojím se to zkusit, ne proto, že bych lpěl na životě, děším se však toho, že bych se narodil opět zde.

Ostatně, možná se i to už několikrát událo.

Co je Město? Nebe? Peklo? Mohlo by být obojí.
Jsem krysa v bludišti? Jsem bůh? Jsem blázen?

Někdy jsem smutný a pak toužím poznat smysl
všeho.

Také žít s jinými lidmi, poznat třebaš tu ženu se
zelenýma očima. Navštívit jiná města, volnou krajinu,
přečíst si knihu, vidět Benátky.

Pak si však uvědomím (a to mne utěšuje), že to vše
by znamenalo pouhé zvětšení měřítka. Například
představa tak dlouhého schodiště, že by se za celý
život nedalo projít; takové mnohosti tvarů, že by se za
celý život nedalo postřehnout opakování – je v tom
snad nějaká naděje?

Každá jsoucnost, libovolný vesmír musí být nutně
stvořen stejně jako Město: Ze samoty a uzavřenosti do
nekonečného kruhu.

7. 7. 1996